

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 17 marca 2025 r.
znak sprawy: DNI.gn.058.1.2025
Id. koszulki: 4289519

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: Interpelacji nr 8168

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację z dnia 24 lutego 2025 r. nr 8168 wniesioną przez Panią Posel Barbarę Bartuś dotyczącą nieruchomości, które zostały przejęte na własność państwa w ramach tzw. akcji „Wisła”, wyjaśniając co następuje.

W ramach tzw. akcja „Wisła” na podstawie przepisów dekretu z dnia 5 września 1947 r. o przejęciu na własność państwa mienia pozostałego po osobach przesiedlonych do ZSRR (Dz.U. Nr 59, poz. 318) oraz dekretu z dnia 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność państwa niepozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa białostockiego lubelskiego, rzeszowskiego i krakowskiego (Dz.U. Nr 46, poz. 339) przejmowano nieruchomości po osobach, które zostały przymusowo przesiedlone na tzw. Ziemie Zachodnie lub do ZSRR. Do przejęcia nieruchomości na własność Skarbu Państwa dochodziło najczęściej poprzez wydanie przez właściwe Prezydium Powiatowych Rad Narodowych orzeczeń, które swoim zakresem obejmowały całe wsie, przy czym z reguły nie zawierały oznaczenia właściciela, ani adresu gospodarstwa. Taki sposób określenia przedmiotu przejęcia został zakwestionowany w orzecznictwie sądów administracyjnych, które wskazywały, że brak wyraźnego wskazania właściciela i dokładnego określenia przejmowanych działek przesądza o tym, że orzeczenia PPRN były wydawane z rażącym naruszeniem prawa. Stanowisko to stało się główną podstawą kwestionowania rozstrzygnięć o przejęciu nieruchomości na własność państwa, wydawanych na podstawie wspomnianych wyżej dekretów.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi postępowania odwoławcze w sprawach o stwierdzenie nieważności takich decyzji. Od początku 2022 r. do chwili obecnej do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wpłynęły w tej kategorii spraw 102 odwołania od

orzeczeń właściwych wojewodów. Wnoszone są one zazwyczaj przez następców prawnych dawnych właścicieli nieruchomości, które zostały przejęte na własność państwa. Żadne z odwołań, które wpłynęły w we wskazanym okresie, nie zostało złożone przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Z informacji udzielonych przez Wojewodę Małopolskiego wynika, że w latach 2013 -2021 przeprowadził on 391 postępowań nieważnościowych względem orzeczeń wydanych na podstawie dekretów z dnia 27 lipca 1949 r. oraz z dnia 5 września 1947 r. W tym okresie wydał 58 decyzji stwierdzających ich nieważność, z czego 12 decyzji zostało uchylonych w toku instancji. Od 2021 r. Wojewoda wydał jedną pozytywną decyzję (częściowo stwierdzającą nieważność orzeczenia o przejęciu nieruchomości i częściowo stwierdzającą wydanie tego orzeczenia z naruszeniem prawa), która to decyzja została uchylona w toku instancji.

Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa (lub wcześniej ANR) przysługiwał przymiot strony w czterech, prowadzonych przez Wojewodę Małopolskiego (w latach 2013 – 2021), postępowaniach. W jednym spośród tych czterech postępowań została wydana decyzja pozytywna (stwierdzająca nieważność części orzeczenia o przejęciu) dla osoby, która wniosła żądanie.

Odpowiadając na pytanie Pani Poseł co do możliwości przeprowadzenia kontroli służb Wojewody Małopolskiego pod kątem właściwego sposobu realizacji obowiązków dotyczących interesu Skarbu Państwa, należy wyjaśnić, że obowiązujące obecnie przepisy nie dają Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi takich kompetencji. Podkreślić zarazem należy, że Wojewoda Małopolski prowadząc postępowania (w omawianych kategoriach spraw) działa jako organ administracji, nie reprezentuje tym samym interesów żadnej ze stron. Ocena prawidłowości wydawanych przez Wojewodę rozstrzygnięć odbywa się w trybach przewidzianych w Kodeksie postępowania administracyjnego, tj. w postępowaniu odwoławczym oraz postępowaniach nadzwyczajnych.

Odnosząc się na koniec do pytania czy planowane jest podjęcie dodatkowych działań, aby zapobiec roszczeniom, które mogą prowadzić do nieuzasadnionego przekazywania mienia Skarbu Państwa na rzecz osób, które już otrzymały rekompensaty w postaci mienia zamiennego, należy wskazać, że możliwość wzruszania decyzji wydawanych w okresie PRL została już ograniczona na skutek wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1491). Obecnie nie ma zatem możliwości wszczęcia postępowania nieważnościowego względem decyzji, która została doręczona lub ogłoszona ponad trzydzieści lat temu. Natomiast postępowania nieważnościowe wszczęte po upływie trzydziestu lat od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji i niezakończone przed dniem wejścia w życie tej ustawy ostateczną

decyzją lub postanowieniem, podlegają umorzeniu się z mocy prawa. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie planuje podjęcia prac związanych z wprowadzeniem w tej mierze dalszych ograniczeń.

Dodatkowo należy wyjaśnić, że żądanie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej nie jest „roszczeniem” w rozumieniu prawa cywilnego. Domagać się stwierdzenia nieważności decyzji może, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego, każdy kto ma w tym interes prawny. Uzyskanie mienia zamiennego w zamian za mienie pozostawione na terenach objętych tzw. akcją „Wisła” nie pozbawia możliwości wnoszenia żądań w postępowaniu administracyjnym, może być natomiast brane pod uwagę w postępowaniu odszkodowawczym przed sądem powszechnym.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów